Sopimus kuntalain 54 §:n mukaisesta viranomaistehtävän hoidosta

Khall 28.10.2024 § 197

Asian tausta

Julkisten työvoimapalvelujen järjestämisvastuu siirtyy valtiolta kunnille 1.1.2025. Pöytyän kunta on yhdessä 22 varsinaissuomalaisen kunnan kanssa päättänyt Turun työllisyysalueen perustamisesta. Kunnanvaltuusto hyväksyi 23.10.2023 § 43 Turun työllisyysaluetta koskevan yhteistoimintasopimuksen ja suunnitelman työvoimapalvelujen järjestämisestä. Sopimus on allekirjoitettu alkuvuodesta 2024. Sopimuksen mukaan Turun työllisyysalueen kunnat järjestävät työvoimapalvelujen järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetut työvoimapalvelut ja niihin liittyvät tehtävät kuntalain 8 §:n tarkoittamana yhteistoimintana ns. vastuukuntamallilla kuntalain 51 §:n mukaisesti.

Kuntalain 8 §:n mukaan kunta voi järjestää sille laissa säädetyt tehtävät itse tai sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle. Lakisääteisessä yhteistoiminnassa järjestämisvastuu on kunnan puolesta toisella kunnalla tai kuntayhtymällä. Tehtävien hoidosta järjestämisvastuussa oleva kunta tai kuntayhtymä vastaa järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden: 1) yhdenvertaisesta saatavuudesta; 2) tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä; 3) tuottamistavasta; 4) tuottamisen valvonnasta; 5) viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä. Kunta vastaa tehtäviensä rahoituksesta, vaikka järjestämisvastuu on siirretty toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle.

Kuntalain 51 §:n mukaan kunta voi hoitaa tehtävää yhden tai useamman kunnan puolesta siten, että kunnilla on yhteinen toimielin, joka vastaa tehtävän hoitamisesta. Tehtävää hoitavaa kuntaa kutsutaan vastuukunnaksi.

Turun työllisyysalueen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti työvoimapalveluiden järjestämisvastuu ja siihen liittyvät tehtävät siirtyvät vastuukunnalle eli Turun kaupungille. Vastuukunnan vastuu määräytyy kuntalain 8 §:n 2 momentin mukaisesti. Turun kaupungin organisaatioon perustetaan työllisyysalueen yhteinen toimielin, työllisyysaluelautakunta.

Yhteistoimintasopimuksessa on sovittu, että järjestämisvastuussa olevan kunnan työvoimaviranomaiselle kuuluvaa toimivaltaa voidaan delegoida työllisyysalueen jäsenkunnalle siten kuin kuntalain 54 §:ssä säädetään sopimuksesta viranomaistehtävän hoitamiseksi. Työllisyysalueen kunnat ovat neuvotelleet lähipalveluja koskevan toimivallan siirtämisestä tietyille työllisyysalueen jäsenkunnille kuntalain 54 §:n mukaisesti.

Sopimus kuntalain 54 §:n mukaisesta viranomaistehtävän hoidosta

Kuntalain (410/2015) 54 §:n mukaan kunnalle tai sen viranomaiselle laissa säädetty tehtävä, jossa toimivaltaa voidaan siirtää viranhaltijalle, voidaan sopimuksella antaa virkavastuulla toisen kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijan hoidettavaksi. Sopimukseen on otettava tarpeelliset määräykset ainakin tehtävän sisällöstä, tehtävän hoidon seurannasta, kustannusten perusteista ja jakautumisesta sekä sopimuksen voimassaolosta ja irtisanomisesta.

Turun työllisyysalueen kunnat ovat neuvotelleet sopimuksesta, jolla työvoimaviranomaisen lähipalveluja koskevaa toimivaltaa siirretään tietyille työllisyysalueen jäsenkuntien (”Lähipalvelua tuottavat jäsenkunnat”) viranhaltijoille. Aluetta, jolla kunta tuottaa itselleen ja mahdollisesti myös muille kunnille lähipalvelua, kutsutaan sopimuksessa toiminta-alueeksi. Toiminta-alueet on määritelty sopimuksessa tarkemmin.

Sopimuksessa on määritelty siirrettävä lähipalveluja koskeva toimivalta. Sopimuksessa on lisäksi määritelty ne virkanimikkeet, joille toimivaltaa luovutetaan siltä osin kuin näillä nimikkeillä toimivat viranhaltijat hoitavat järjestämisvastuun alaisia työvoimaviranomaisen tehtäviä oman kuntansa toiminta-alueella.

Vastuukunnalla on oikeus ja velvollisuus seurata ja valvoa lähipalveluja tuottaville jäsenkunnille delegoitujen tehtävien toteutumista, ja vastuukunta voi antaa ohjeita työvoimapalveluiden tuottamiseen liittyvän lainsäädännön tulkintaan liittyen.

Yhteistoimintasopimuksen mukaisesti Turun työllisyysalueen talous on osa Turun kaupungin talousarviota, taloussuunnittelua ja kirjanpitoa. Yhteinen toimielin laatii Turun kaupunginvaltuustolle esityksen seuraavan kalenterivuoden talousarvioksi ja seuraavien suunnitelmavuosien taloussuunnitelmaksi. Talousarvioon sisällytetään yhteistoiminnan tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat. Talousarvio on laadittava siten, että edellytykset yhteistoiminnan hoitamiseen turvataan. Yhteistoiminnan tehtävissä ja niiden rahoituksessa on noudatettava talousarviota.

Yhteistoimintasopimuksessa todettuja periaatteita selventävästi nyt solmittavassa viranomaistehtävän hoitoa koskevassa sopimuksessa sovitaan, että työllisyysalueen yhteiseen talousarvioon tulee sisällyttää lakisääteiset lähipalvelut, keskitetyt palvelut, yhteiset palvelut sekä lakisääteisten työvoimapalveluiden edellyttämät hankinnat. Lähipalveluja tuottavan jäsenkunnan on laadittava lakisääteisiä lähipalveluja koskeva talousarvio yhteistyössä toiminta-alueensa jäsenkuntien kanssa, ja tämä talousarvio on osa Turun työllisyysalueen talousarviota. Lisäksi lähipalveluja tuottava jäsenkunta voi neuvotella toiminta-alueensa jäsenkuntien kanssa myös muiden kuin lakisääteisten lähipalvelujen tuottamisesta – tällaisten palvelujen talousarvio on osa lähipalveluja tuottavan kunnan omaa talousarviota.

Kustannusten jaon osalta on sen lisäksi, mitä on sovittu yhteistoimintasopimuksessa, sovittu sopijapuolten maksuosuuksien jakautumisen tarkemmista laskentatavoista. Maksuosuudet määräytyvät samassa suhteessa kuin sopijapuolet vastaanottavat TE-palveluiden rahoitusta sekä muita kuin pakolaisia koskevan kotoutumiskoulutuksen rahoitusta. Maksuosuuksien määräytyminen vastaa sitä jakoperustetta, joka oli käytössä yhteistoimintasopimusta solmittaessa.

Sopimuksessa on lisäksi lueteltu kustannukset, jotka ovat sopimusta solmittaessa kohdennettavissa jäsenkuntien kesken aiheuttamisperusteisesti, sekä harkinnanvaraisia tukia koskeva menettely.

Hankintojen osalta jäsenkunnat sitoutuvat käyttämään vastuukunnan kilpailuttamia yhteisiä hankintoja. Yhteisillä hankinnoilla tarkoitetaan järjestämisvastuuseen, työllisyysalueen vastuulle kuuluvia palveluita sekä muita erikseen yhteisesti määriteltyjä hankintoja. Vastuukunta tekee yhteistyötä jäsenkuntien kanssa yhteisten hankintojen sisällön määrittelemisessä ja valmistelussa. Mikäli jäsenkunnan tarvitsemaa palvelua ei ole perustellusta syystä saatavissa yhteisesti kilpailutetuista

hankinnoista, jäsenkunnalla on oikeus tehdä lisähankinta puuttuvan lähipalvelun osalta omaan lukuunsa ja siinä laajuudessa kuin se tuottaa lähipalveluja.

Sopimus tulee voimaan kunkin sopijapuolen osalta, kun sopijapuoli on sen allekirjoittanut. Jos sopimus irtisanotaan yhden jäsenkunnan osalta, järjestämisvastuu palautuu tältä osin vastuukunnalle, jolla on järjestämisvastuunsa mukainen oikeus päättää lähipalvelujen tuottamistavasta.

Päätösehdotus Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että valtuusto hyväksyy liitteenä olevan sopimuksen kuntalain 54 §:n mukaisesta viranomaistehtävän hoidosta ja valtuuttaa kunnanjohtajan tarvittaessa tekemään sopimukseen tarpeelliset vähäiset muutokset, korjaukset ja täsmennykset ennen sen allekirjoittamista.

Päätös Kunnanhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.

Kvalt 11.11.2024 § 33

Päätösehdotus Kunnanvaltuusto hyväksyy liitteenä olevan sopimuksen kuntalain 54 §:n mukaisesta viranomaistehtävän hoidosta ja valtuuttaa kunnanjohtajan tarvittaessa tekemään sopimukseen tarpeelliset vähäiset muutokset, korjaukset ja täsmennykset ennen sen allekirjoittamista.

Päätös Kunnanvaltuusto hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Khall 19.10.2026 § 220

Selostus asiasta

Taustaa

Kunnanvaltuusto on päätöksellään 11.11.2024 § 33 hyväksynyt hyväksynyt kuntalain 54 §:n mukaisen sopimuksen viranomaistehtävän hoitamisesta. Kyseisellä sopimuksella työvoimaviranomaisen lähipalveluja koskevaa toimivaltaa siirretään tietyille työllisyysalueen jäsenkuntien (”Lähipalvelua tuottavat jäsenkunnat”) viranhaltijoille. Pöytyän kunnan alueella lähipalvelua tuottaa Loimaan kaupunki.

Voimassa olevan sopimuksen mukaan sopimuksen osapuolilla on velvollisuus neuvotella sopimukseen tehtävistä muutoksista, kun kaksi vuotta on kulunut sopimuksen allekirjoittamisesta. Vastuukunnan (Turku) tulee kutsua koolle neuvottelut ja toimia niiden puheenjohtajana.

Neuvotteluiden käyminen

Turun kaupunki on työllisyysalueen vastuukuntana käynnistänyt yhteistoimintasopimuksen sekä kuntalain 54 §:n mukaisesta viranomaistehtävän hoidosta tehdyn sopimuksen muutostarpeiden valmistelun Turun työllisyysalueen johtoryhmässä 20.11.2025. Johtoryhmässä on edustus kaikista Turun työllisyysalueen kunnista.

Yhteistoimintasopimukseen ja kuntalain 54 §:n mukaiseen viranomaistehtävän hoitoa koskevaan sopimukseen liittyviä muutostarpeita

koottiin Turun työllisyysalueen kunnista alkuvuonna 2026. Ehdotettuja muutoksia käsiteltiin johtoryhmässä 23.1., 27.2. ja 23.4.2026. Muutokset on hyväksytty Turun työllisyysalueen kuntajohtajakokouksessa 11.6.2026.

Neuvotteluissa tunnistettiin muutostarpeita, jotka koskevat henkilöstöä, rahoitus- ja kustannustenjakomallia, varautumista ja häiriötilanteita ja kuntalain 54 § mukaista toimivallan delegointisopimusta. Nämä muutokset ovat pääosin teknisiä, eikä niillä siten ole vaikutusta työllisyysalueen perusrakenteeseen tai toimintamalliin.

Keskeisimmät sopimusmuutokset on esitetty oheismateriaalina olevassa selvityksessä.

Valmistelija Hallintojohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle liitteenä olevan kuntalain 54 §:n mukaisen viranomaistehtävien hoitamista koskevan sopimuksen hyväksymistä.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kvalt 2.11.2026
153/00.04.01/2023

Päätösehdotus

Kunnanvaltuusto hyväksyy liitteenä olevan kuntalain 54 §:n mukaisen viranomaistehtävien hoitamista koskevan sopimuksen.

Päätös